

DZIENNIK

ZARZĄDU

Łódź

M. ŁODZI.

Redakcja i administracja
Plac Wołności 14. Tel. 28-00.
Adminstr. czynna od g. 9-12 w p.
Redakcja od godz. 2-3 po południu

Ogłoszenie: Wiersz nonparel. (cztery szp. na stronie) zł. 0.20—Przed tekstem zł. 0.55—za wiersz (dwie szpalty na stronie) Drobne zł. 0.05 za wyraz. Najmniejsze ogłoszenie zł. 50.—

Pranumerata: Miesięcznie zł. 1.—.

Cena egzemplarza zł. 0.25.

Nr. 51. (326)

Łódź, wtorek 22 grudnia 1925 r.

Rok VII.

Sprawozdanie ze zjazdu Międzynarodowej Unji Miast w Paryżu

wyłożone przez p. prezydenta M. Cynarskiego na posiedzeniu Rady Miejskiej w dniu 5 | XI r. b.

Niezależnie od posiedzeń Kongresu, o których mówił mój przedmówca *) , Zarząd Związku Międzynarodowego Miast urządził dla uczestników zjazdu cztery wycieczki. Trzy pierwsze z nich, które miały miejsce w dniu 29 września, 1 i 2 października r. b., poświęcone były zwiedzaniu instytucji miejskich oraz instytucji użyteczności publicznej, znajdujących się w najbliższych okolicach Paryża. Czwarta zaś która się odbyła w dniu 4 października r. b. i była zorganizowaną pod Wysokim Patronatem Pana J. Schmidta, podsekretarza stanu do spraw dzielnic oswobodzonych, miała na celu zwiedzenie miasta Reims i pól walki, w pobliżu tego miasta położonych. Trzy pierwsze wycieczki rozpoczynały się punktualnie o godz. 9-ej rano i kończyły o godz. 6-ej po poł. Odjazd następował z placu przed ratuszem. Dla uczestników zjazdu przeznaczone były wygodne autobusy, mogące pomieścić od 20 do 24 osób, przyczem dla spóźniających się pozostawała zawsze pewna ilość rezerwowych autobusów, które miały możliwość przyłączenia się w każdej chwili do uczestników wycieczki, urządzonej według zgóry ułożonego i rozdanego wszystkim uczestnikom Kongresu planu.

Wszystko cośmy widzieli da się podzielić na cztery najważniejsze działy.

1) Domy robotnicze w Paryżu i miasta-ogrody w Suresnes, następnie w Lilas, Drancy i Gennevilliers oraz przedmieście-ogród w Stains; budowle te można podzielić na 3 kategorie. Do pierwszej należą domy wielomieszkaniowe, 6-piętrowe, położone w dzielnicy robotniczej Paryża przy Avenue Emile Zola; do drugiej — domki jednorodzinne w miastach-ogrodach Suresnes, Lilas i Drancy; do trzeciej — domy wielomieszkaniowe, jednopiętrowe pod jednym dachem w przedmieściu-ogrodzie Stains.

Domy pierwszej kategorii są typowymi domami koszarowymi. Zawierają po 3, 4 i 5, pokoików bardzo małych i stosunkowo niskich, li-

*) Część pierwsza sprawozdania wyłożona przez p. prezesa d-ra B. Fichnę opublikowana została w Nr. 47 „Dziennika Zarządu m. Łodzi“.

cząc w to malarzka ale oświetloną kuchenkę; budowane są tanio bez komfortu, ale mają wszelkie udogodnienia współczesne: ogrzewanie, oświetlenie elektryczne, kuchnie gazowe i inne ubikacje; kąpieliska są zbiorowe i jeszcze niewykończone. Ściany z cegły i żelbetonu, bardzo cienkie. Cena mieszkań waha się od 120 do 153 franków za mieszkanie 3-izbowe oprócz wody i jest zależna od liczby członków rodziny w stosunku odwrotnie proporcjonalnym: im większa rodzina tem płaci stosunkowo mniej.

Domki drugiej kategorii (Suresnes) przeznaczone są dla jednej lub dwóch rodzin; są one jednopiętrowe i zawierają również od 3 do 5 izb bardzo małych, ale wyższych aniżeli w domach pierwszej kategorii, otoczone ogródkami; elewacje bardzo pomysłowe — acz proste; przed domami placzki pod ogrody. Trzecia kategoria domów mieszkalnych przedstawia wielkie czworoboki z dużym placem zadrzewionym po środku; domy są wielomieszkańciewe z małemi kratkami od ulicy. Wszystkie te domy stanowią własność kooperatyw i gmin. Komorne waha się od 100 do 150 franków miesięcznie za lokal 3-izbowy; pokoje małe względnie niskie. Materiał budowlany różnorodny: drzewo, cegła wapienna, cegła cementowa wreszcie sam cement. Przy budowie domów koszarowych oszczędność jest większa niż przy innych. Typ jednak drugiego i trzeciego rodzaju jest o wiele więcej higienicznym.

Oddzielny zupełnie typ mieszkań stanowią mieszkania studenckie w nowopowstałej dzielnicy studenckiej Cité-Universitaire, powstałe na miejscu dawnych fortyfikacji miejskich. Miasto Paryż udzieliło studentom bezpłatnie placów, zaś filantrop senator Deutsch przeznaczył znaczny fundusz dla stworzenia domów akademickich. Domy są jednopiętrowe, budowane w postaci dużego prostokąta; mieszczą 300 pokoi dla studentów; pokój — dość duży, umeblowany skromnie ale wystarczająco. Są tu wspólne sale, kąpiele, świetlice. Oddzielne domki oznaczono nazwiskami wybitnych uczonych, jak: Pasteura, Poincar'ego, Curie-Skłodowskiej i innych.

(D. c. n.)

Przeciw absolutyzmowi w samorządzie.

Pod powyższym tytułem ukazał się w Nr. 37 miejscowego czasopisma „Prawda“, artykuł pióra b. prezydenta m. Łodzi p. Aleksiego Rzewskiego, naczelnika Urzędu Stanu Cyw., w którym poddane zostało rzeczowej krytyce stanowisko, zajęte w stosunku do Samorządu przez szereg miejscowych organizacji gospodarczych w memorjale z dn. 12 listopada r. b. do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Ministerstwa Skarbu.

W memorjale tym wzmiankowane organizacje proszą o mianowanie delegata rządowego, motywując stanowisko swoje wynikami lustracji, dokonanej przez Komisję Wojewódzką oraz tem, że nakładane przez Magistrat podatki komunalne przekraczają zdolność podatkową kontrybuentów. Artykuł ten, ze względu na doniosłość sprawy, oraz bogate doświadczenie autora, w czasie piastowania przez niego stanowiska prezydenta m. Łodzi, podajemy w całości poniżej. (Red.)

Dnia 12 listopada, r. b. przedstawiciele przemysłu, zrzeszeni w kilku związkach, oraz Stowarzyszenie Właścicieli Nieruchomości w Łodzi, zwrócili się do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, z wnioskiem o zamianowanie komisarza rządowego.

Jedną z najważniejszych przyczyn tego kroku jest, wedle peten-

tów, nieprzychylnie orzeczenie wojewódzkiej komisji lustracyjnej z dnia 4 marca 1925 roku w sprawie administracji samorządu łódzkiego.

Nie wnikając zasadniczo w genezę samego sporu, stwierdzić trzeba, że wniosek ten jest wynikiem ciężkiej sytuacji gospodarczej i chęcią zmniejszenia komunalnych ciężarów podatkowych, przy pomocy delegata rządowego.

Cel ten i przyczyny dyskretnie są pominięte w piśmie do rządu.

Stojąc na stanowisku demokracji, podkreślić trzeba, że każdorazowa Rada Miejska jest wyrazem większości opinii ludności naszego miasta, składa się z przedstawicieli stronnictw, reprezentujących różne warstwy społeczne i jest wyrazem realnego ustosunkowania sił, w danej kadencji.

Czy zgadzamy się z kierunkiem jej polityki lub jesteśmy jej przeciwnikami, to jednak wyraz tym nastrojom dać możemy dobitnie, przy następnych wyborach do Rady Miejskiej.

Wszelka walka poszczególnych grup społecznych, odnosząca się do spraw komunalnych winna się odbywać w ramach legalnie wybranej Rady Miejskiej. Na tym terenie załatwić się dadzą sprawy aktualne i sporne.

Wszelka akcja bezpośrednia prowadzi do osłabienia autorytetu władz samorządowych i będzie zarzewiem nowych walk, tarć i zaostrzenia antagonizmów klasowych i grupowych. Dotychczas zwolennikami akcji bezpośredniej (action directe) na zachodzie byli anarchiści i syndykaliści. Lekceważenie parlamentaryzmu i wszelkich legalnie wybranych ciał przedstawicielskich, jest dla tych żywiołów podstawą działalności. Wybory demokratycznie ma zastąpić dyktatura jednostki lub związku.

Rządy komisarza rządowego w Magistracie, to absolutyzm w samorządzie, to zupełne pozbawienie wpływu na bieg spraw samorządowych opinii publicznej, prasy i związków zawodowych, to dyktatura urzędnicza w całej pełni.

Najlepiej odwierciedlają te smutne stosunki zwyczaje panujące w Małopolsce. Na pięć tysięcy kilkaset gmin, dwa tysiące sto ma rady gminne rozwiązane. Najgorzej jest w miastach, w których na 180 większych i średnich miast i miasteczek, zaledwie w 69 urzędują rady miejskie zaś w 111 — komisarze rządowi. W niektórych miastach od lat kilkunastu nie było wyborów. Każde wybory zostają tylko dlatego zakwestjonowane, przez kliki, ażeby znów na kilka lat pozostawić rządzący magistrat bez kontroli.

W takich warunkach panuje ciągła walka mianowanych komisarzy ze społeczeństwem, które pragnie jak najszybszej zmiany tych, zaiste strasznych, stosunków, stanowiących karykaturę samorządu.

Demokracja w samorządzie i państwie jest w dzisiejszych ekonomicznych i technicznych stosunkach koniecznością historyczną. Przeciwdziałanie temu naturalnemu biegowi rzeczy i wszelkie surogaty prowadzą do zwyrodnienia aparat państwowy i komunalny.

Jest rzeczą charakterystyczną, naszych lokalnych warunków politycznych, że niektóre grupy społeczne, lekceważą akcję wyborczą do Rady Miejskiej, a po wyborach rozpoczyna się lament i wędrówka nieustanna ze skargami do rządu i ministrów.

Na samorząd spadają nieraz ograniczenia podatkowe, napomnienia i wskazania ze strony władz nadzorczych, na skutek oddziaływania i starań anonimowych i chronicznych opozycjonistów.

W ciągu mej, pięcioletniej blisko, działalności na stanowisku prezydenta miasta, spotykałem się często z przeciwdziałaniem w odnośnych ministerstwach w Warszawie ze strony różnych niezadowolonych i anonimowych „obrońców“ samorządu, którzy nie ponosząc żadnej odpowiedzialności, utracali pośrednio, przy pomocy osobistych stosunków i

protekcji, każdą inicjatywę śmielszą, każde usiłowanie, zmierzające do trwałej sanacji stosunków samorządowych. Zwyczajom takim należy położyć kres. Jawną winną być, toczone z samorządem, czy z panującym kierunkiem, walka. Bez krytycznych szychów i zasadzek. — Dziś nam, jutro im — rozlega się coraz częściej podczas walk wyborczych. Dziś domaga się u władz sankcyj karnych na magistrat, opozycja, która jutro może być większością i z takimi samymi metodami walki spotkać się musi, w swej praktycznej działalności samorządowej.

Domaganie się przez obywateli rozwiązania sejmu jest żądaniem konstytucyjnym, natomiast żądanie rozpedzenia sejmu, przy pomocy siły i ustanowienia dyktatury, powrotem do absolutyzmu. Podobna analogja nasa-wa się przy analizie spraw samorządowych.

Organizm państwowy przechodzi obecnie ostry kryzys gospodar-czy i walutowy, który odbija się również ujemnie na gospodarce samo-rządowej w Rzeczypospolitej. Z tego wypływa pewnik, że sanacja pań-stwowa musi być prowadzona równolegle z sanacją stosunków samorzą-dowych. Jeżeli samorządów w Małopolsce nie uratowały od wstrząsów gospodarczych i chronicznych deficytów budżetowych masowe mianowa-nia komisarzy rządowych, to tembardziej bolączek największego miasta pò Warszawie nie uleczy dyktatura delegata rządowego w samorzą-dzie łódzkim.

Artykuł 3-ci Konstytucji powierza w dziedzinie samorządu, ważną funkcję społeczeństwu i brzmi: „Rzeczpospolita opierając swój ustroj na zasadzie szerokiego samorządu terytorjalnego, przekaze przedstawiciel-stwom samorządu właściwy zakres ustawodawstwa, zwłaszcza z dziedziny administracji, kultury i gospodarstwa, który zostanie bliżej określony usta-wami państwowemi“. Następnie Konstytucja w artykułach 65, 66, 67, 68, 69 i 70 przewiduje szczegółowo zakres i kompetencje samorządowe oby-wateli naszego państwa.

Rozwój samorządu iść będzie po linii rozszerzenia swych upraw-nień a nie ich ograniczenia. System centralistyczno-biurokratyczny należy do przeszłości. Rosja była państwem najbardziej biurokratycznym i pomi-mo olbrzymich obszarów i bogactwa stoczyła się w przepaść anarchji. Naród, odsuwany od wpływu na bieg życia państwowego i samorządowe-go, uciskany przez arbitralnych urzędników, rozpoczyna z nimi walkę co doprowadza państwo do ruiny.

Z tych względów praktycznych, obok innych bardziej teoretycznej lub politycznej natury, we wszystkich państwach dążących do ulepszenia swego ustroju były zbiorowe w ubiegłym wieku usiłowania w kierunku decentralizacji i rozwoju samorządu w dwojaki sposób: a) przez nadanie obywatelom prawa zarządzania sprawami, posiadającemi publiczną donio-łość i użyteczność, b) powołując obywateli, a nie urzędników, do współ-udziału w gałęziach administracji, które według utartej w wielu krajach opinji, należą szczególnie do sfery działania rządu centralnego. Samorząd wykonywując funkcje społeczno - prawno - publiczne, powinien używać da-leko większej samodzielności aniżeli organa administracyjno - państwowe. Tego rodzaju klasyfikację gmin i ciał samorządowych rozróżniał już w r. 1790 we Francji Touret, ustalając pojęcie o własnych lokalnych sprawach społecznych i pojęcie o kwestjach państwowych, poruczonych przez pań-stwo organom miejscowego samorządu. Z powyższego wynika, że walka o rozszerzenie swobód samorządowych jest jednocześnie walką o wzmoc-nienie państwa i odwrotnie.

Aleksy Rzewski

b. prezydent m. Łodzi.

Od Komitetu Narodowego obchodu 100-jej rocznicy zgonu Stanisława Staszica.

W dniu 20 stycznia 1926 r. przypada setna rocznica zgonu męża niespożytej zasługi społecznej i narodowej Stanisława Staszica. Staszic poświęcił niezwykle pracowity żywot swój wyłącznie dla dobra narodu i pozostawił po sobie wielki testament: w dorobku naukowym i gospodarczym, w fundacjach pełnych troski o dobro potomności i w nakazach dla rodaków.

Kładł podwaliny pod ustrój państwa na zasadach nowożytnych podnosił naukę i oświatę, rozwijał rolnictwo, górnictwo, przemysł i rzemiosła.

Z plonów pracy Staszica korzystają dziś wszystkie warstwy społeczeństwa polskiego.

Najgodniejszym uczczeniem tego wielkiego męża niewątpliwie zgodnym z jego intencjami będzie, gdy w wiekową rocznicę śmierci Staszica każdy Polak rozważy, czy spełnia obowiązki na nim ciężące wobec ojczyzny i czy sprawy ogólne choć w części leżą mu tak na sercu, jak był tego przykładem Staszic. Dał on z siebie narodowi stokroć więcej, niż za życia otrzymał.

Komitet Narodowy, utworzony w stolicy Polski — w hołdzie i czci dla zasług Staszica — odwołuje się do całego społeczeństwa, do jego ciał reprezentacyjnych, władz, stowarzyszeń, zrzeszeń, szkół etc., aby najlepiej w wolną od pracy niedzielę, poprzedzającą rocznicę śmierci Staszica, a więc w dniu 17/1-1926 r. należytymi obchodami przypomniały ogółowi o nakazach testamentu Staszica, a przede wszystkim o słowach jego: „Pierwszym obowiązkiem człowieka jest pracować“.

Oby na progu drugiego stulecia od chwili, gdy przestało bić szlachetne serce tego wielkiego obywatela — duch Staszica przeniknął uczucia i umysły nasze i zespolił je do zgodnej i wydatnej pracy dla odrodzonej i niepodległej Ojczyzny“.

Komitet Narodowy Obchodu Setnej Roczniczy zgonu Stanisława Staszica.

P. S. Organizacje, zamierzające uczcić pamięć Staszica, proszone są o zakomunikowanie Komitetowi Narodowemu programu obchodu, a to celem skoordynowania zamierzeń poszczególnych, okazania wzajemnej pomocy, a także zgromadzenia materiałów historycznych tego obchodu.

Adres: Biuro Rady Miejskiej, Warszawa Plac Teatralny.

DZIAŁ SPRAWOZDAWCZY.

Sprawozdanie

z działalności Wydziału Zdrowotności Publicznej za III kwartał 1925 roku (lipiec, sierpień i wrzesień).

Ogólna działalność Wydz. zdrowotności Publicznej.

Ilość chorób ostro-zakaźnych w III kwartale uległa znacznemu zmniejszeniu w porównaniu z analogicznym kwartałem roku ubiegłego.

Zwłaszcza ilość duru brzuszego dwukrotnie się zmniejszyła. Nie zanotowano ani jednego wypadku duru plamistego. Dozory sanitarne dokonały więcej oględzin sanitarnych w porównaniu z III kwartałem roku ubiegłego. Ilość protokółów karnych uległa zmniejszeniu, natomiast ilość spraw polubownie załatwionych zwiększyła się w dwójnasób.

Z zadowoleniem podkreślić trzeba, że stan sanitarny miasta po-

lepszył się wobec silnego spadku ostro-zakaźnych chorób.

W okresie sprawozdawczym wiele czasu i trudu poświęcono badaniu wód studziennych pod względem chemicznym i bakterjologicznym oraz studzien pod względem technicznym. Akcja ta dokonywana była przy współpracy Państwowego Zakładu Badania Żywności, Państwowego Zakładu Epidemiologicznego, Miejskiej Pracowni Bakterjologicznej oraz Oddziału Technicznego Wydziału Budownictwa.

Zapoczątkowano akcję badań u otoczenia chorych na błonicę (difteryt).

Rozpoczęto badania nad wrażliwością osobniczą na płonicę.

Ukończono szczepienia przeciwospowe dzieciom urodzonym w roku 1924, których rodzice dla różnych powodów w terminie przymusowego szczepienia nie mogli się zgłosić.

Wydano przepisy o urządzeniu i utrzymywaniu chlewni na terenie m. Łodzi, zatwierdzone uchwałą Rady Miejskiej w marcu r. b.

Ogłoszono postanowienie obowiązujące na terenie m. Łodzi o obchodzeniu się z dołami gnilnymi oraz o odkażaniu ścieków z tychże dołów, zatwierdzone na posiedzeniu Rady Miejskiej w dniu 18 czerwca 1925 roku.

Opracowano preliminarz zamierzeń skarbowych Wydziału Zdrowotności Publicznej na rok administracyjny 1926.

Delegacja Wydziału Zdrowotności Publicznej odbyła w okresie sprawozdawczym 4 posiedzenia, z których jedno, a mianowicie 21 lipca r. b. poświęcone było wyłącznie rozprawom nad wzmiankowanym budżetem. Uchwał powzięto na Delegacji 59. Do najważniejszych z nich zalicza się:

a) opracowanie projektu przeznaczenia terenu pod budowę przyszłego miejskiego szpitala powszechnego;

b) opracowanie projektu przeniesienia sanatorium dla lekkogruźliczych chorych oraz sanatorium dla dzieci w Chojnach do Łagiewnik;

c) zapoczątkowanie akcji w związku z powstaniem instytucji opiekującej się zwierzętami;

d) opracowanie projektu unormowania warunków uboju zwierząt w Rzeźni Miejskiej oraz

e) opracowanie projektu reorganizacji lecznictwa przeciw jałglicowego.

Działalność poszczególnych Oddziałów.

Oddział Szpitalnictwa.

Sekcja Kwalifikacyjna zakwalifikowała do szpitali 2.521 chorych.

Sekcja szpitalna dokonała 2.108 wywiadów.

Sekcja rewindykacyjna wyrewidykowała od różnych instytucji za świadczenia:

a) od gmin zamiejsc. — zł. 50.945.17

b) „ Kasy Chorych — „ 96.231.17
w rozrachunku — „

Razem — zł. 147.176.34

Sekcja gospodarcza. Komisja Gospodarcza powzięła uchwał 24 na 2 posiedzeniach.

Komisja do ustalania opłat za świadczenia Wydziału Zdrowotności Publicznej odbyła 2 posiedzenia, na których ustaliła stawki za leczenie członków Kasy Chorych w szpitalach miejskich za miesiące: maj, czerwiec, lipiec, sierpień i wrzesień w następującym rozmiarze:

w czerwcu za chor. wewn.	zł. 2.82 dzień.
„ „ chirurgiczn.	„ 3.25 „
w lipcu „ „ wewnętrzn.	„ 2.72 „
„ „ chirurgiczn.	„ 3.05 „
w sierpniu „ „ wewnętrzn.	„ 2.83 „
„ „ chirurgiczn.	„ 3.19 „
w wrześniu „ „ wewnętrzn.	„ 2.50 „
„ „ chirurgiczn.	„ 2.70 „

Komisja do zwalniania z opłat szpitalnych ubogich mieszkańców m. Łodzi odbyła 2 posiedzenia, na których rozpatrzone 321 spraw, postanawiając umorzyć należności z tytułu kosztów kuracyjnych i innych na ogólną sumę zł. 45.968.—

Z tytułu 50% ustępstwa za leczenie członków Kasy Chorych w szpitalach miejskich w III kwartale zapisano na straty zł. 60.903. —

Działalność poszczególnych instytucji Oddziału Szpitalnictwa.

W szpitalach miejskich ogółem leczono się 3.457 chorych w ciągu 72.636 dni szpitalnych, z czego przypada:

a) na szp. w Radog.	1.349 chor.	27.335 dn. szp.
b) " " św. Józefa	629 "	9.704 " "
c) " " Aleks.	392 "	8.183 " "
d) " " Marji-Mag.	268 "	6.397 " "
e) " sanat. w Chojnach	226 "	7.617 " "
f) " Zbiornię	239 "	3.883 " "
g) " szp. zapasowy	39 "	553 " "
h) " sanat. dziecinne	325 "	8.964 " "

W szpitalach społecznych ogółem leczono się 2.389 chorych w ciągu 66.059 dni szpitalnych, z czego przypada na szpital:

a) „Kochanówka“	471 chor.	31.941 dn.
b) Ewangelicki	357 "	6.187 "
c) „Anny-Marji“	755 "	13.631 "
d) Poznańskich	806 "	14.300 "

W zakładach położniczych przebywało ogółem 732 położnice w ciągu 6.384 dni, z czego przypada na zakład:

a) Chrześc. Tow. Dobr.	593 położ.	5.105 dn.
b) Żyd.	539 "	1.279 "

W ambulatorjach miejskich ogółem udzielono porad 35.702, z czego chrześc. 16.136, żydów 19.566, mężczyzn 5.593, kobiet 10.639, chłopców 7.787, dziewcząt 11.683.

W ambulatorjach społecznych ogółem udzielono porad 13.708, z tego: chrześc. 1.401, żydów 12.307, mężczyzn 3.171, kobiet 4.721, chłopców 3.060, dziewcząt 2.756.

Do Sekcji do Walki z Gruźlicą zgłosiło się ogółem 1.481 osób, w tem chrześc. 809, żydów 672, dorosłych 785, dzieci 696. Do poradni zgłosiło się 1.406 osób, do konsultanta chojeńskiego 20 osób, do pracowni rozpoznawczej 13. Zbadano klinicznie 1.595 osób, w tem chrześc. 851, żydów 744, dorosłych 961, dzieci 634. Skierowano do szpitali 63 osoby, do leczenia ambulatoryjnego 226, do konsultata chojeńskiego 349, na obserwację szpitalną

118, do kontroli powtórnej 284, do naświetlań lampą kwarcową 139. Stwierdzono brak objawów gruźlicy czynnej u 130 osób.

Stacja tuberkulinowa dokonała zastrzyknięć tuberkulinowych rozpoznawczych 477, leczniczych 174. Stacja światłolecznicza dokonała naświetlań lampą Kischa 1.414. Nałożono opatrunków w Sekcji 21. Pracownia rozpoznawcza dokonała badań płwocin na pałeczki Kocha u 284 osób, w tem chrześc. 162, żydów 122. Stwierdzono zarazki u 38 osób, nie znaleziono u 246. Ogólna ilość świadczeń i zabiegów Sekcji do Walki z Gruźlicą 4.757.

Miejski Zakład Ambulatoryjnego Leczenia Świerzb. Do Zakładu zgłosiło się 220 osób. Udzielono pomocy 77 osobom, w tem 18 mężczyznom, 17 kobietom i 42 dzieciom. Dokonano dezynfekcji 149, kąpeli i natrysków 149, nacierania maścią Wilkinsona 130, nacierania płynem Vlemingasa 51.

Prosektorjum miejskie. Do Prosektorjum przywieziono 61 zwłok. Sekcyj sądowych dokonano 27, sekcji klinicznych 6, oględzin zwłok 36, rozbiorów histopatologicznych 79.

Miejskie Pogotowie Ratunkowe. Wypadków było 1.615. Na stację zgłosiło się 251 osób. Wyjazdów było 1.364, odwołano 74, nie zastało 40, odmówiono 27, udzielono pomocy ogółem 1.474 osobom.

Miejski oddział Przewozu Chorych. Wysłano karetki do 1.130 chorych, przewieziono 930 osób, zwłok zmarłych 28, nie przewieziono 171 chorych.

Oddział Sanitarny.

Stan zdrowotny miasta:		
dur płamisty	—	—
„ brzuszny	—	247
czerwonka	—	26
płonica	—	188
błonica	—	156
dreńwica karku	—	26
róża	—	11
gorączka połogowa	—	29

odra	—	123
krztusiec	—	30

Najwięcej chorób zakaźnych zanotowano na terenie I dozoru sanitarnego, dalej w II, VI, V, III i VII — najmniej w IV dozorze sanitarnym (śródmieście).

Najwięcej duru brzuszego zanotowano w I i II dozorach sanitarnych (78 i 58) w pozostałych dozorach ilość zachorowań na dur brzuszny waha się od 20 do 40.

Najwięcej płonicy zanotowano w I dozorze sanitarnym (69) najmniej w IV dozorze (11).

Najwięcej błonicy zanotowano w I doz. (41) najmniej w III doz. (13).

Najwięcej odry zanotowano w I doz. (42) najmniej w IV doz. (6).

Ogłędzin sanitarnych dokonano:

w lipcu	—	2.219
w sierpniu	—	1.855
we wrześniu	—	2.098
Razem		6.172

Protokółów administracyjno-policyjnych sporządzono 484. Polubownie załatwiono spraw 2.248.

Ilość spraw polubownie w doz. sanitarnych załatwionych jest wskaźnikiem autorytetu i znaczenia dozorów sanitarnych, to też podkreślić należy, iż dzięki interwencji dozorów sanitarnych przeszło 2.000 uchybień sanitarnych zostało usunięte.

Zaszczepiono przeciw durowi brzuszemu za pomocą pigułek 3.247 osób.

Działalność poszczególnych Instytucyj Oddz. Sanitarn.

Zbadano przez Państwowy Zakład Badawczy pod względem chemicznym wodę ze 139 studzien w mieście.

Zbadano przez Miejską Pracownię Bakterjologiczną wodę ze studzien pod względem bakterjologicznym 91.

Dokonano nocnych oględzin sa-

nitarnych 31. Skontrolowano dołów biologicznych 44.

Miejska Izba Odkazająca dokonała odkażeń 788 w 1454 ubikacjach. Odkazono 3.689 kg. rzeczy.

W miejskich zakładach kąpielowych:

wykąpano	57.206 osób
ostrzyżono	1.356 "
odwieszono	5.231 "
kąpieli płatnych wydano	28.529 "
" dzieci szkolnych	16.994 "
" różn. zawsz. osób	3.962 "
" przymusowych	191 "
" na rch. Kasy Chor.	4.544 "
" otocz. u chor. zakaźn.	21 "
" bezpłatnych	2.965 "

Miejska Pracownia Bakterjologiczna dokonała badań 3.718.

Sekcja do Walki z Jaglicą: do Sekcji zgłosiło się 981 osób.

Urząd Weterynaryjny:

Wścieklizna psów: Stwierdzono 4 nowe wypadki choroby przy ul. Mazowieckiej Nr. 11, Pańskiej 77, Przejazd 1 i Brzezińskiej Nr. 124. Pokąsań ludzi przez wściekłe psy było 2.

Rakarnia: dostarczono i zniszczono trupów: końskich 71, innych zwierząt 29.

Na targowiskach zbadano 2.135 koni. Na stacjach kolejowych zbadano: 107 koni, bydła rogatego 4.890 szt., cieląt 246 szt., owiec i kóz 3.784 szt., trzody chlewnej 8.265 szt.

Dokonano oględzin: sklepów ze sprzedażą mięsa i ryb 901, stajen 87, hal 6, obór 289, chlewni 16, razem 1.587 oględzin, podczas których sporządzono 195 protokółów policyjnych. Ponadto okręgowi lekarze weter. przyjmowali udział w 28 komisjach.

Rzeźnia Miejska: Zabito bydła rogatego 4.491 szt., cieląt 5.494 szt., owiec i kóz 4.531 szt., koni 47 szt., trzody chlewnej 22.511 szt.

Rzeźnia Bałucka: zabito bydła org. 6.587 szt., cieląt 8.665 szt., owiec i kóz 8.672 szt., koni 148 szt., trzody chlewnej 7.633 szt.

Rozporządzenie wykonawcze do Przepisów o udzielaniu zapomóg na wpisy szkolne pracownikom Zarządu m. Łodzi.

Magistrat na jednem ze swych posiedzeń uchwalił następujące Rozporządzenie wykonawcze do „Przepisów o udzielaniu zapomóg na wpisy szkolne pracownikom Zarządu m. Łodzi”.

Do § 1-go.

§ 1.

„Przepisy o udzielaniu zapomóg na wpisy szkolne pracownikom Zarządu m. Łodzi” mają zastosowanie do tych funkcjonariuszów miejskich, których stosunek służbowy z Magistratem m. Łodzi regulowany jest na podstawie „Pragmatyki służbowej dla pracowników Zarządu m. Łodzi”; ponadto zapomogi na opłacanie wpisów szkolnych za dzieci swe, wychowanców wzgl. rodzeństwo otrzymywać mogą funkcjonariusze kontraktowi, o ile przywilej ten zostanie zastrzeżony w kontrakcie.

Do pozostałych funkcjonariuszów, a w szczególności do pracowników przedsiębiorstw miejskich oraz zatrudnionych czasowo wzgl. na podstawie odrębnych indywidualnych umów, przepisy te nie mają zastosowania.

Uwaga: Członkom Magistratu wypłaca się zapomogi na wpisy szkolne w tej samej wysokości i w ten sam sposób, jak i funkcjonariuszom miejskim.

§ 2.

W miesiącu sierpniu każdego roku Oddział Personalny Wydziału Prezydjalnego zwraca się do Kuratorjum Okręgu Szkolnego Łódzkiego z prośbą o nadesłanie wykazu szkół średnich i zawodowych, znajdujących się na terenie m. Łodzi a posiadających prawa państwowych.

§ 3

W wypadku kształcenia dzieci swych, wychowanców wzgl. rodzeństwa w szkole średniej lub zawodowej poza Łodzią, funkcjonariusz miejski może otrzymać zapomogę na opłacenie wpisów szkolnych, o ile udowodni, że musiał kształcić dziecko poza Łodzią, wzgl. jeżeli kształci dziecko w szkole o specjalnym typie, jakiej w Łodzi niema.

Do § 3-go.

§ 4.

Za wpis szkolny uważać należy wszystkie opłaty, jakie rodzic wzgl. opiekun ponieść musi z rozporządzenia władz szkolnych za kształcenie dziecka.

Do § 4-go.

§ 5.

Wykaz kursów, których słuchacze — gońcy i praktykanci biurowi — otrzymywać będą z funduszów miejskich zwrot wpisów szkolnych, ustala corocznie w miesiącu sierpniu Magistrat na zasadzie opinii Kuratorjum Okręgu Szkolnego Łódzkiego.

Do § 5-go.

§ 6.

Wypłata zapomóg odbywać się będzie dwa razy w ciągu roku szkolnego: w dniu 1 października i w dniu 1 lutego. W tym celu funkcjonariusze miejscy, reflektujący na otrzymanie zapomóg, składać winni drogą służbową Oddziałowi Personalnemu Wydziału Prezydjalnego w miesiącach wrześniu i styczniu każdego roku odpowiednie kwestjonariusze oraz zaświadczenia dyrekcji szkolnych o wysokości wpisowego.

Jednocześnie postanowiono wezwąć Oddział Personalny Wydziału Prezydjalnego do opracowania przepisów, normujących prawa członków Magistratu, oraz przesłania ich po przyjęciu przez Magistrat Radzie Miejskiej do zatwierdzenia.

Kronika miejska.

— **W sprawie przemianowania ulic i placów.** Na wniosek komisji, złożonej z prezydenta miasta M. Cynarskiego, ławnika Wydziału Budownictwa inż. K. Folkierskiego oraz ławnika Wydziału Oświaty i Kultury Fr. Kruczkowskiego — Magistrat na posiedzeniu w dniu 15 b. m. postanowił wystąpić do Rady Miejskiej z wnioskiem o przemianowanie następujących ulic i placów: Górny Rynek na Plac Władysława Reymonta, Zielony Rynek — na Plac Bolesława Chrobrego, ulicę Zieloną na ulicę Bolesława Chrobrego, ulicę Bolesława Chrobrego na Bałutach — na ulicę Daleką.

— **Uroczystość poświęcenia 3-ch miejskich gmachów szkół powszechnych.** W sobotę, to jest w dn. 12-go grudnia Łódź obchodziła wielką uroczystość poświęcenia 3-ch nowych gmachów, wzniesionych przez Magistrat m. Łodzi dla następujących szkół powszechnych: szkoły im. Adama Mickiewicza przy zbiegu ul. Nowo-Targowej i Południowej, szkoły im. Bolesława Chrobrego przy ul. DREWnowskiej Nr. 88 oraz szkoły im. ks. Stanisława Staszycy na Nowem Rokiciu.

Uroczystość rozpoczęła się poświęceniem gmachu szkolnego przy ul. Nowo-Targowej. Około godziny 12-iej w południe w pięknie udekorowanej sali rekreacyjnej zbrali się zaproszeni goście: wojewoda łódzki L. Darowski, J. E. ks. biskup Tymieniecki, ks. prałat Wyrzykowski, zastępca D. O. K. gen. Ledóchowski, szef Sztabu pułk. Iwanowski, dyr. Dyr. Okr. Rob. Publicznych Województwa Łódzkiego inż. Stawiski, zastępca kuratora Okręgu Szkolnego naczelnik Michalski, burmistrz miast Zgierza i Rudy Pabjanickiej, zastępca Komisarza Rządu na m. Łódź Janiszewski, przewodniczący Komitetu Budowy Szkół starosta łódzki Remiszewski, prze-

wodniczący Rady Szkolnej m. Łodzi dr. Skalski, inspektorzy szkolni: Skowroński, Zakrzewski, Podulko, Kilański, starosta krzemieniecki Robakiewicz, nadkomisarze pol. państwowej Żółtaszek i Izydorczyk, prezes Chrz. Stow. Naucz. Szkół Powsz. St. Musiatowicz. radni miejscy, członkowie Komitetu Budowy Szkół, Rady Szkolnej, przedstawiciele prasy, rodzice oraz dziatwa szkolna.

Honory domu czynili prezydent miasta M. Cynarski i wiceprezydenci inż. W. Wojewódzki, W. Groszkowski, ławnicy Wydziału Oświaty i Kultury Z. Hajkowski, Fr. Kruczkowski, Wydziału Budownictwa inż. K. Folkierski, dyr. Zarządu Głównego J. Zalewski, naczelnik Wydziału Oświaty i Kultury J. Waltratus, inż. arch. W. Lisowski i Kowalewski oraz wyżsi urzędnicy Magistratu.

Po poświęceniu gmachu szkolnego oraz sztandaru szkoły Nr. 21 przez J. E. Ks. biskupa Tymienieckiego, przyczem chór szkoły powszechnej Nr. 21 odśpiewał pieśń „Ojcie z Nieba“, J. E. Ks. biskup zwrócił się do zebranej dziatwy i nauczycielstwa z gorącym i serdecznym przemówieniem, poczem udzielił pasterskiego błogosławieństwa.

Z kolei p. prezydent M. Cynarski w dłuższym przemówieniu wskazał na wysiłki, jakie czyni miasto, celem zapewnienia dziatwie szkolnej jaknajlepszych warunków nauczania, przez budowę obszernych, wygodnych, higienicznych gmachów, odpowiadających nowoczesnym wymaganiom. Przemówienie swoje zakończył p. prezydent apelem do dziatwy szkolnej, wzywając ją, aby kroczyła w przyszłość w myśl testamentu Wieszczki Narodu Polskiego.

W Imieniu Kuratorjum Szkolnego przemawiał zastępca Kuratora p. Michalski, wreszcie Kierownik szkoły Nr. 1, p. Ostrowski, wyraził w imieniu nauczycielstwa po-

dziękowanie władzom miejskim za owocną pracę na polu budowy gmachów szkolnych. Na zakończenie uroczystości orkiestra szkoły powszechnej Nr. 15, odegrała mazurka Dąbrowskiego oraz marsz ceremonialny.

Następnie zebrani udali się na ulicę Drewnowską, gdzie J. E. ks. biskup Tymieniecki dokonał poświęcenia gmachu szkolnego im. Bolesława Chrobrego. Po ceremonji poświęcenia i udzieleniu błogosławieństwa pasterskiego, przemawiali w imieniu Magistratu p. ławnik Wydziału Oświaty i kultury Z. Hajkowski, w imieniu Komitetu Budowy Szkół — Starosta Remiszewski, w imieniu Organizacji Nauczycielskich prezes Chrz. Nar. Stow. Naucz. Szkół Powszechnych St. Musiatowicz, w imieniu Rady Pedagogicznej — kierownik szk. Nr. 25 — radny Puto oraz w imieniu dziatwy szkolnej uczenica IV klasy szkoły powszechnej Nr. 45 Zosia Plucińska. Po przemówieniach dziatwa szkolna wręczyła J. E. ks. biskupowi oraz przedstawicielom władz samorządowych, szkolnych i wojskowych piękne wiązanki białego kwiecia.

Sobotnie uroczystości zakończyły się poświęceniem gmachu szkolnego im. ks. Stanisława Staszica na Nowem Rokiciu. Aktu poświęcenia dokonał ks. prałat Wyrzykowski, poczem p. ławnik Kruczkowski w głęboko odczutyh słowach wskazał na doniosłą rolę nowoczesnych, higienicznych gmachów szkolnych dla niezamożnej dziatwy robotniczej, przebywającej w domu w warunkach częstokroć opłakanych pod względem higieny i wygód.

Następnie po krótkim przemówieniu kierownika szkoły Nr. 62 p. Boruckiego oraz uczenicy VII klasy szkoły powszechnej Nr. 62 Rozalji Pliszkówny w imieniu dziatwy szkolnej, uroczystości poświęcenia gmachów szkolnych zostały zakończono-

ne odśpiewaniem „Roty” przez chór szkoły Nr. 62.

W związku z uroczystością poświęcenia gmachów szkolnych nadesłane zostały następujące depe-

„Prezydent Cynarski, Magistrat Łódz.

W dniu zbiorów owoców działalności w wielkiej dziedzinie powiększenia naszego oświecenia śle zarząd miast polskich serdeczne gratulacje.

Dr. Zawadzki, Grotowski.“

Prócz tego naczelnik Wydziału Budowy Szkół Powszechnych w Min. Wyzn. Relig. i Ośw. Publ. nadesłał depezę następującej treści:

„Prezydent Cynarski Łódz.

Budowniczym Kultury Polskiej Szczęść Boże!

Dr. Tynelski.“

— **Na gwiazdkę dla żołnierzy garnizonu łódzkiego.** Magistrat — na posiedzeniu w dniu 15 b. m. — uchwalił wyasygnować 200 zł. na urządzenie „Gwiazdki” dla żołnierzy garnizonu łódzkiego.

— **Zorganizowanie Komitetu Wykonawczego Pomocy Bezrobotnym.** W dniu 10 b. m., odbyło się z inicjatywy p. prezydenta M. Cynarskiego w sali posiedzeń Magistratu zebranie w sprawie doraźnej pomocy dla bezrobotnych. W zebraniu uczestniczyli J. E. Ks. biskup Tymieniecki, wiceprezydent inż. Wojewódzki, ławnik Muszyński, prezydent m. Pabjanic — Jankowski, naczelnik Wojewódzkiego Wydziału Pracy i Opieki Społecznej — Wojciechowski oraz przedstawiciele dziewięciu związków zawodowych.

Zebranie zagał p. wiceprezydent Wojewódzki, informując obecnych, iż posiedzenie ma na celu wyłonienie Komitetu Wykonawczego Obywatelskiego Niesienia Pomocy Pozbawionym Pracy. Zadaniem Komitetu Wykonawczego bę-

dzie ustalenie sposobów jaknajenergiczniejszego ściągnięcia funduszków, niezbędnych dla prowadzenia doraznej akcji na rzecz bezrobotnych. Przy tej sposobności p. wiceprezydent Wojewódzki zakomunikował zebranym, że p. wojewoda pierwszy wskazał drogę do czynu, przysyłając na cele Komitetu zł. 300.— z osobistych funduszków.

Po dłuższej dyskusji nad organizacją Komitetu Wykonawczego oraz nad sposobami zasilania Komitetu w odpowiednie środki pieniężne — postanowiono utworzyć dwie sekcje: finansową i propagandy. Sekcja finansowa będzie miała za zadanie wyszukiwania źródeł dochodowych dla Komitetu oraz pieczęć nad zebranymi funduszami, zaś obowiązkiem sekcji propagandy będzie popularyzowanie akcji Komitetu za pomocą odezw, plakatów, listów i t. p.

Na zakończenie przystąpiono do wyboru Komitetu Wykonawczego. Siedziba Komitetu mieścić się będzie w Magistracie. Zebrania odbywać się będą co tydzień w czwartek.

— Posiedzenie Obywatelskiego Komitetu Pomocy Bezrobotnym.

W dniu 17 grudnia odbyło się posiedzenie Komitetu Obywatelskiego Pomocy Bezrobotnym. W posiedzeniu uczestniczyli: J. E. ks. biskup Tymieniecki, wojewoda Darowski, prezydent Cynarski, wprez. Wojewódzki, ławnicy p. Adamski i p. Muszyński, naczelnik Wojciechowski, dr. Skalski, insp. Niedzielski, p. Rosicki, p. Ładewski, p. Kułakowski, dr. Barciński, red. Zielina, wicedyrektor Kalinowski, przedstawiciele związków, radni: Danielewicz i Milman oraz p. Jankielewicz.

Posiedzenie zagał p. prezydent Cynarski, proponując na przewodniczącego p. wojewodę Darowskiego.

Po objęciu przez p. wojewodę przewodnictwa, przystąpiono do odczytania protokołu, który został z drobnych poprawkami przyjęty.

Na wniosek p. prez. Cynarskiego i J. E. ks. biskupa ostatecznie rozstrzygnięto sprawę stałego prezydium Komitetu, powołując na przewodniczącego p. wojewodę Darowskiego oraz na wice-przewodniczącego p. prezydenta Cynarskiego.

Z kolei p. Wojewoda zaznajomił obecnych, iż uzyskał od rządu dodatkową kwotę zł. 46 tysięcy do dyspozycji Komitetu, co z poprzednio asygnowaną kwotą czyni zł. 306 tysięcy, a nadto rząd udzielił miastu pożyczkę w kwocie zł. 100 tys., która również przeznaczona została na pomoc bezrobotnym. Również napływają na ręce p. wojewody pewne fundusze od Sejmików.

Nadmienić należy, iż p. prezydent Cynarski ofiarował na rzecz Komitetu z własnych funduszków zł. 150; p. dr. Barciński ofiarował 200 zł. oraz zobowiązał się wpłacać miesięcznie po zł. 100.

Niezależnie od tego — w myśl zawartej przez p. wojewodę umowy z przemysłowcami górnośląskimi — spodziewać się należy w najbliższych dniach pierwszych transportów węgla.

W dalszym ciągu obrad naradzano się nad sposobami zbierania funduszków ze źródeł społecznych. Zaakceptowano szereg konkretnych wniosków, jako to: urządzenie kwes-ty na ulicach miasta, wystąpienie z apelem do społeczeństwa, aby zamiast powinszowań świątecznych i noworocznych składano datki na rzecz pomocy bezrobotnym, — opodatkowanie w porozumieniu z zainteresowanymi organizacjami urzędników państwowych, sądownictwa, kupców, przemysłowców i t. p. Następnie postanowiono dokooptować pp. kuratora Owińskiego, dyr. Czerlunczakiewiczą, doktorową Marzyńską, d-ra Barcińskiego oraz przedstawiciela urzędników państwowych p. Brojerskiego.

Wreszcie — na wniosek przedstawicieli związków — rozpatrywano sprawę udzielania zapomóg robotnikom niezarejestrowanym w

Państwowym Urzędzie Pośrednictwa Pracy oraz zdemobilizowanym. Sprawę powyższą postanowiono załatwić w porozumieniu z wzmiankowanym Urzędem, a w razie ewentualnej potrzeby — zwrócić się z odpowiednim wnioskiem do Min. Pracy i Opieki Społecznej.

— **Z Komisji Teatralnej.** W ubiegłym tygodniu pod przewodnictwem ławnika Wydziału Oświaty i Kultury Fr. Kruczkowskiego odbyło się posiedzenie Komisji Teatralnej. Obecni na posiedzeniu dyr. Teatru Miejskiego A. Szyfman i B. Górczyński składali sprawozdanie z dotychczasowej działalności Teatru Miejskiego oraz zaznajomili Komisję z zamierzeniami na przyszłość.

Ze sprawozdania wynika, że wszystkie sztuki przewidziane w repertuarze Teatru Miejskiego do dnia 1 stycznia 1926 roku, za wyjątkiem jednej, mianowicie: „Sen Srebrny Salomei“ zostały przez dyrekcję wystawione. Fakt ten, jako bardzo znamienity i rzadko spotykający się w praktyce został przez Komisję przyjęty z uznaniem. Następnie dyr. Szyfman przedstawił projekt repertuaru teatralnego na najbliższy czas. Według tego projektu z repertuaru wielkiego wystawione będą następujące sztuki: „Święta Joanna“ — Shaw'a, „Mieszczanin szlachcicem“ — Moljera, „Balladyna“ — Słowackiego, „Marja Stuart“ — Szyllera oraz „Otello“ — Szekspira (występy Junoszy Stępskiego). Ze sztuk tak zwanych wystawowych: „Dama kameljowa“ — Dumas'a lub „Madame Sans Gêne“ — Sardou z Marią Przybyłko-Potocką. Ze sztuk nowych polskich: „Popas króla Jegomości“ — Grzymały-Siedleckiego, „Najszczęśliwszy z ludzi“ — Kiedrzyńskiego, ze sztuk polskich wznovionych: „W małym domku“ — Rittnera, „Lekomyślna siostra“ — Perzyńskiego, Z zagranicznych nowości literackich: „Rogacz wspaniały“ — Crommelynck'a, „Igraszki ról“ lub „Każdy na swój sposób“ — Pirandella. Z

repertuaru angielskiego: „Mąż idealny“ — Wilde'a, węgierskiego — „Djabeł“ — Molnara, północnego (skandynawskiego) „Ponad siły“ — Björnsona lub „Hedda Gabler“, — Ibsena; rosyjskiego: „Wrogowie“ — Arcybaszewa, „Okręt sprawiedliwych“ — Jewreinowa; francuskiego: „Ładna historia“ — De Flers'a i Caillavet'a, „Proboszcz wśród bogaczy“ — Vantel'a, „Orzeł i reszka“ — Verneuil'a, wreszcie głośne oparte na tle źródeł chińskich „Kredowe koło“ niemieckiego poety Klambunda. Oprócz powyższych ma być wystawiona dla dzieci bajka.

Po przyjęciu do wiadomości powyższego repertuaru i rozpatrzeniu kilku drobnych spraw — posiedzenie zostało zamknięte.

— **Podatek komunalny od lokali za rok 1926.** Magistrat — na wniosek Wydziału Podatkowego oraz zgodnie z rozporządzeniem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 26 października r. b. — postanowił wystąpić do Rady Miejskiej z projektem nowego wymiaru miejskiego podatku od lokali na rok 1926, wprowadzonego na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1921 roku o zasileniu finansów komunalnych.

Według wymienionego projektu podatek na rok 1926 pobierany będzie w następującym stosunku procentowym do komornego względnie wartości czynszowej z czerwca 1914 roku, przerachowanej na złote według relacji 1 rb. = zł. 2,66:

a) 1⁰/₀ komornego względnie wartości czynszowej z m. czerwca 1914 roku, o ile wynosiła ponad rb. 150 do rb. 300 rocznie;

b) 2⁰/₀ komornego przedwojennego, o ile wynosiło ponad rb. 300 a nie przekraczało rb. 800 rocznie;

c) 3⁰/₀ komornego przedwojennego, o ile wynosiło ponad rb. 800 a nie przekraczało rb. 1,200 rocznie;

d) 5⁰/₀ komornego przedwojennego, o ile wynosiło ponad rb. 1,200 rocznie.

W myśl projektu zwolnienia od miejskiego podatku od lokali za rok 1926 podlegają:

a) lokale których komorne względnie wartość czynszowa z m. czerwca 1914 roku nie przekraczała rb. 150 rocznie;

b) lokale, zajęte na pomieszczenia szkół i zakładów naukowych, utrzymywanych przez osoby prawne i fizyczne;

c) lokale, zajmowane przez związki zawodowe i zrzeszenia kulturalno-oświatowe i społeczne oraz przez stronnictwa polityczne, stojące na gruncie państwowości polskiej;

d) lokale niezamieszkiwane lub nieużytkowane na cele przemysłowe, handlowe i t. p.

— **11-lecie pracy p. dyrektora Pawła Rundo.** Prezydjum Rady Miejskiej na posiedzeniu w dniu 9 grudnia 1925 roku powzięło następującą uchwałę:

1. Z powodu przypadającego w dniu 15 b. m. 11-lecia pracy p. dyrektora Pawła Rundo w Zarządzie Miejskim m. Łodzi (od dnia 15.XII 1924 roku do 1.VII. 1925 r. w Głównym Komitecie obywatelskim — na wniosek p. Prezesa Rady Miejskiej wyrazić p. Dyrektorowi Rundo w imieniu Prezydjum Rady Miejskiej podziękowanie i uznanie za jego niestrudzoną i pożyteczną działalność na terenie samorządowym m. Łodzi wraz z życzeniami dalszej owocnej pracy na zajmowanym stanowisku.

2. Uchwałę powyższą przesłać p. Dyr. Rundo do wiadomości.

— **Zwiększenie racji żywnościowych w szpitalach miejskich podczas świąt Bożego Narodzenia.** Przychylając się do wniosku Komisji Gospodarczej delegacja Wydziału Zdrowotności Publicznej; na ostatniem posiedzeniu postanowiła:

1) zwiększyć w szpitalach miejskich w czasie świąt Bożego Narodzenia racje żywnościowe dla chorych (bez względu na wyznanie) oraz personelu szpitalnego;

2) zezwolić na ubój 7 wieprzy,

wyhodowanych w szpitalach miejskich;

3) urządzić kolację wigilijną według następującego menu: a) zupa grzybowa, b) śledź, c) makielki, d) kompot ze śliwek;

4) wydać chorym w pierwszym i drugim dniu świąt — niezależnie od zwykłych porcji, również ciasto, jabłka i śliwki;

5) zwrócić się do Wydziału Handlowego o zakupienie niezbędnych produktów, przeznaczając na ten cel 2.000 złotych;

6) przesłać uchwałę niniejszą Magistratowi do zatwierdzenia.

— **Z delegacji Wydziału Zdrowotności Publicznej.** Delegacja Wydziału Zdrowotności Publicznej na ostatniem posiedzeniu postanowiła — na wniosek Komisji lekarskiej — włączyć do Oddziału Sanitarnego sekcję do walki z rakiem oraz sekcję do walki z jaglicą wraz z ambulatorjum jagliczem.

— **Z miejskiej Biblioteki Publicznej.** Według danych Wydziału Oświaty i Kultury — działalność Miejskiej Biblioteki Publicznej (Andrzeja 14) w ciągu listopada r. b. przedstawiała się następująco:

Ogólna frekwencja czytelników wynosiła 3,305 osób, w tem było 2054 mężczyzn i 1251 kobiet. Według zawodów wśród czytelników było — 1242 wychowañców szkół średnich, 327 studentów, 298 pracowników biurowych i handlowych, 156 robotników i rzemieślników, 145 nauczycieli, 55 z zawodów wywołonych, 34 urzędników, 29 przemysłowców i kupców oraz 1019 innych zawodów.

Poczytność poszczególnych działów naukowych przedstawiała się następująco: literatura, krytyka literacka — 2254, nauki społeczne — 934, przyroda i matematyka — 895, czasopisma — 743, historia i geografja — 699, filozofja — 664, książki własne — 416, sztuki piękne — 273, religja — 187, nauki stosowane — 163, filologia — 134, pisma z lat

ubiegłych — 54 oraz dział ogólny — 33.

Ogólna ilość przeczytanych dzieł wynosiła — 6236.

W porównaniu z ubiegłym miesiącem październikiem, frekwencja publiczności spadła o 475 osób.

Z życia miast polskich.

Wodociągi warszawskie.

Przed wojną tylko trzy miasta b. Kongresówki posiadały wodociągi Warszawa, Lublin i Płock, przytem Warszawa posiadała też kanalizację. Właśnie posiadanie tych urządzeń miało decydujący charakter dla podniesienia zdrowotności miasta, i wpłynęło bardzo dodatnio na uodpornienie miasta przed katastrofami z powodu wojny.

Plan jednak przedwojenny budowy wodociągów, nie został w całości wykonany. Gdy zaś do tego doszło jeszcze wyniszczenie wynikłe z zupełnego zaniedbania urządzeń wodociągowych, na których naprawę miasto nie miało środków, — wody zaczęło brakować.

Wprawdzie wydajność wodociągów dorównywa obecnie stanowi z przed wojny; wzrosło jednak spożycie na jednego mieszkańca (wynosiła przeciętnie 70 litrów gdy dziś dochodzi do 120 litrów dziennie), co zaś najważniejsze, wiele wody poprostu ucieka nieprodukcyjnie, przecieka zepsutymi rurami, nieszczelnymi kranami i różnymi innymi sposobami.

Skargi ludności na brak wody w części więc tylko mogą się zwracać przeciw miastu, które rosnącym potrzebom podołać nie jest w stanie dla braku pieniędzy, który od dawna już dawał się odczuwać; i tu bowiem działała ogólna klęska dewaluacji.

Od 1 stycznia r. b. zarząd miasta nawrócił w dziale wodociągów do charakteru przedsiębiorstwa autonomicznego i ustalił zasadę konieczności prowadzenia ich tak, by

z wpływów można było pokrywać koszty inwestycji.

Skutki tych zarządzeń dały się naturalnie odczuć.

Dzisiaj już jest rzeczą widoczną, że doszliśmy do bardzo dobrych wyników, w okresie zaś najbliższych dwu lat miasto ma możliwość postawienia sprawy zaopatrzenia w wodę tak, że skargi dotychczasowe będą wtedy zgola niesłuszne.

Już w r. b. miasto przystąpiło do budowy: a) szóstej grupy filtrów, b) wielkiego basenu osadników na przestrzeni około 35 ha nad Wisłą przy stacji pomp, c) zmiany systemu osadników przez zastosowanie najnowszych metod filtracji, d) nowej sieci rur na Woli i ul. Czerniakowskiej (ze 3 km.), e) rozszerzenia sieci kanałowej na Pradze i na Mokotowie.

Ukończenie wymienionych robót dałoby, w porównaniu ze stanem obecnym, nadwyżkę wody do 30 proc. doprowadzająca wydajność do 120 tys. m. sześć. Ponieważ jednak i taka nawet wydajność nie czyniłaby zadość potrzebom ludności, budżet na rok 1925 przewiduje szereg nowych inwestycji, których całkowite przeprowadzenie uzależnione jest od uzyskania pożyczki.

Gdyby nawet otrzymanie tej pożyczki było trudne, miasto posiada środki na prowadzenie w każdym razie 1/4 tych robót. A inwestycje te zakrojone są na szeroką skalę.

Plan cały dałby się wykonać kosztem prawie 23 milionów zł. a zostałby on wykończony już w r. 1926, jeżeli by miasto posiadało potrzebne środki.

Prócz tego zarząd wodociągów przewiduje szereg prac koniecznych dla miasta: przedłużenie głównego kanału na Pradze o 2 km. dla przyszłej rzeźni; zbudowanie osadników dla ścieków; roboty przygotowawcze dla pól irygacyjnych na Pradze (dla oczyszczania ścieków). Na lewym zaś brzegu zamierzamy wznieść o-

sadniki koło Marymontu, dalej osadniki dla ścieków na północ-zachód od miasta, budowa zbiorników dla wody filtrowanej oraz rozszerzanie filtrów istniejących dla miasta, obliczonego na 1 i pół miliona ludności.

W pewnej łączności z tym jest budowa domów dla pracowników i administracji. Wszystkie roboty w zakresie wodociągów dla miasta planuje prof. Pomianowski.

Wybory do Rad Miejskich w Poznańskiem i na Pomorzu.

Jak wskazują otrzymane przez nas dotychczas wiadomości, wybory do rad miejskich w dn. 11 b. m. tak jak i wybory w dn. 4 października przyniosły następujące wyniki: w Grudziądzu

zgłoszono sześć list. Uprawnionych do głosowania było 17.395 wyborców, głosowało 60%.

Lista Nr. 1 N. P. R. otrzymała 10 mandatów.

Lista Nr. 2 Chadecy — 7 mandatów.

Lista Nr. 3 P. P. S. — 8 mandatów.

Lista Nr. 4 Niemcy — 7 mandatów.

Lista Nr. 5 N. D. — 4 mandaty.

Lista Nr. 6 Średnie stany — 6 mandatów.

W poprzedniej Radzie miejskiej przedstawicieli P. P. S. nie było.

Dotychczas Grudziądz uważany był za niezdobytą twierdzę N. P. R.

w Ostrowie Poznańskiem złożono sześć list.

Lista Nr. 1 N. P. R. otrzymała 1421 głosów.

Lista Nr. 2 P. P. S. — 1302 gł. — 6 mandatów.

Lista Nr. 3 Zjednoczone cechy 723 gł. — 3 mandaty.

Lista Nr. 4 Restauratorzy — 173 gł. — 0 mandatów.

Lista Nr. 5 Chadecy — 819 gł.

Lista Nr. 6 N. D. — 835 gł. — 4 mandaty.

Budowa piekarni mechanicznej.

Odbyło się pod przewodnictwem prezydenta miasta inż. Wład. Jabłońskiego posiedzenie komitetu budowy miejskich piekarni mechanicznych, na którym uchwalono powołać specjalistę, któremu powierzone będzie prowadzenie całej budowy.

Przedyskutowano również projekt statutu komitetu budowy. Do statutu tego przyjęto szereg poprawek. Ostateczne przegłosowanie statutu nastąpi na następnym posiedzeniu.

Treść Nr. 51.

Sprawozdanie ze zjazdu Międzynarodowej Unji Miast w Paryżu, ogłoszone przez p. prez. M. Cynarskiego na posiedzeniu Rady Miejskiej w dniu 5.XI. r. b.

Przeciw absolutyzmowi w samorządzie.—Aleksy Rzewski.

Od Komitetu Narodowego Obchodu 100-ej rocznicy zgonu Stanisława Staszica.

Dział sprawozdawczy.

Sprawozdanie z działalności Wydziału Zdrowotn. Publicznej za III kwartał 1925 r. Rozporządzenie wykonawcze do Przepisów o udzielaniu zapomóg na wpisy szkolne pracownikom Zarządu m. Łodzi.

Kronika miejska.

Z życia miast polskich.

Redaktor: **Bolesław Dudziński.**

Wydawnictwo Zarządu m. Łodzi